

Vásárhelyt megmentette a véres utcai harcoktól

Leszerelés előtti szabadságra érkezett haza Vásárhelyre az októberi forradalom idején **Kádár Imre József**, aki meggyőzte Máthés István nemzetőrparancsnokot arról, hogy kellő mennyiségű lőszer híján értelmetlen az oroszok elleni fegyveres ellenállás. Ezzel mentette meg a várost az utcai harcoktól.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY KOROM ANDRÁS

Taszáron szolgált honvédként, s az októberi forradalom idején leszerelés előtti szabadságra engedték haza **Kádár Imre Józsefet**. Az akkor 23 éves fiatalember november 1-jén engedelmessé vált annak a parancsnak, amely minden szabadságon lévő katonára jelentkezését rendelte el a nemzetőrségnél.

– Máthés István főhadnagy, a nemzetőrparancsnoknál jelentkeztem, aki azt kérdezte, hogy milyen beosztásban szolgáltam. Amikor megtudta, hogy híryanagyraktár-vezető voltam, távbeszélő ügyeletesnek osztott be. A nemzetőrség akkor a Kossuth téri csemegebolt feletti emeleten, a volt ÁVH irodáiban működött. Az elfogott ávosokat is itt őrizték. Nekem az volt a parancsom, hogy biztosítsam az ételmezésüket addig, amíg át nem szállítják őket Szegedre. Nem tudtam, hogy később ez menti meg az életemet – idézte fel emlékeit Kádár Imre József.

A fiatal katonára telefonközpontosként látta el a feladatát, illetve menetleveleket és igazolványokat állított ki, s a város felé közvetítette a parancsokat. Munkáját olyan lelkiismeretesen látta el, hogy honvédből napok alatt nemzetőr főhadnaggyá léptették elő.

– Miután a parancsnoki előtérben dolgoztam, a forradalom vezetői közül csak azokkal találkoztam, akik felkeresték Máthés Ist-

vánt. Így beszélhettem **Vizy Béla** szigorló orvostanhallgatóval, a forradalom egyik motorjával. Tőle tudtam meg, hogy Békéscsabán már benn vannak az oroszok, akik azzal kezdték a bevonulást, hogy egy szó nélkül belétek a lakatanyába, megölve egy katonát.

Kádár Imre József emlékei szerint a vásárhelyi nemzetőrség november 3-i délutáni gyűlésén a parancsnok elmondta, csak annyi lőszerük van, hogy 80 percig tudják feltartóztatnia szovjet csapatokat. – Ültem az íróasztal mellett, s nem értettem, hogy ennek ellenére néhány felhevült társam miért akar mégis harcolni. Nem gondoltak bele, hogy ha ellenállunk, csak annál nagyobb bajt zúdítunk magunkra. Az oroszok ugyanis ké-

pesekek lesznek szétlőni a várost, ha felboszszantjuk őket. A szüleimet és a várost féltve sírva, könyörögve kértem Máthés István parancsnokot, hogy ne vegyünk fel a harcot. Gondolkodott, majd azt mondta, nem fogjuk.

A vásárhelyiek tárgyalóközlését indították a szovjet csapatokhoz, katonai autójukra

Kádár Imre József fabrikálta a fehér zászlót. November 3-án az orosz csapatok elfoglalták a várost és a szovjet tisztek megjelentek a nemzetőrség parancsnokságán. Mosolyogva nyújtottak kezét az ott lévőknek, majd zárt ajtóik mögött tárgyaltak a nemzetőrparancsnokkal. A biztonság kedvéért az épület előtt álló szovjet jármű gépjágyút az iroda ablaka felé fordították.

– A forradalmat követően ismét munkába akartam állni, de megszűnt korábbi szentesi állásom. Márciusban a mórahalmi szociális otthonban helyezkedtem el könyvelőként. Az intézmény júniusi avatóján azonban megismertem a pártbizottság gépkocsivezetőjét. Rám mutatott, hogy ott egy ellenforradalmár. Fegyelmivel bocsátottak el. Ezt követően évekig alkalmi munkából éltem. A verést sem kerültem el, 1957 augusztusában igazoltattak, majd azonnal felültettek két fegyveres közé egy teherautóra. Elvittek valahová, s ott úgy megverték, hogy egy hónapig kórházban ápoltak. Úgyézségi vizsgálat is folyt ellenem, miután azzal vádolt egy gépkocsivezető, hogy amikor őt ávos vadászatra küldték, én azt mondtam neki, ha nem megy, golyót kaphat. Azaz teljesítenie kell a parancsot. Az egyik rendőr, akiből munkásörparancsnok lett, mentett meg engem a bírósági eljárástól. Az ügyészségen azt mondta, hogy az őrizetbe vett ávosokat én ettettem.

» A nemzetőrség akkor a Kossuth téri csemegebolt feletti emeleten, a volt ÁVH irodáiban működött. Az elfogott ávosokat is itt őrizték.

Kádár Imre József

KÉSŐI REHABILITÁCIÓ.

Kádár Imre Józsefet ha nem is büntették meg, 1989-ig piszkálták 56-os múltja miatt. A rendszerváltás óta számos kinttéssel ismerték el, hogy megmentette a várost az utcai harcoktól. Így megkapta az 56-os emlékérmét, a nemzetőrjelvényt, tavaly pedig a hazáért érdemkeresztet tüntették ki. És sorai közé fogadta a vitézi rend is.

MEGSZÓLAL A FORRADALMI BIZOTTSÁG TITKÁRA

Munkája lett ürügy a megtorlásra

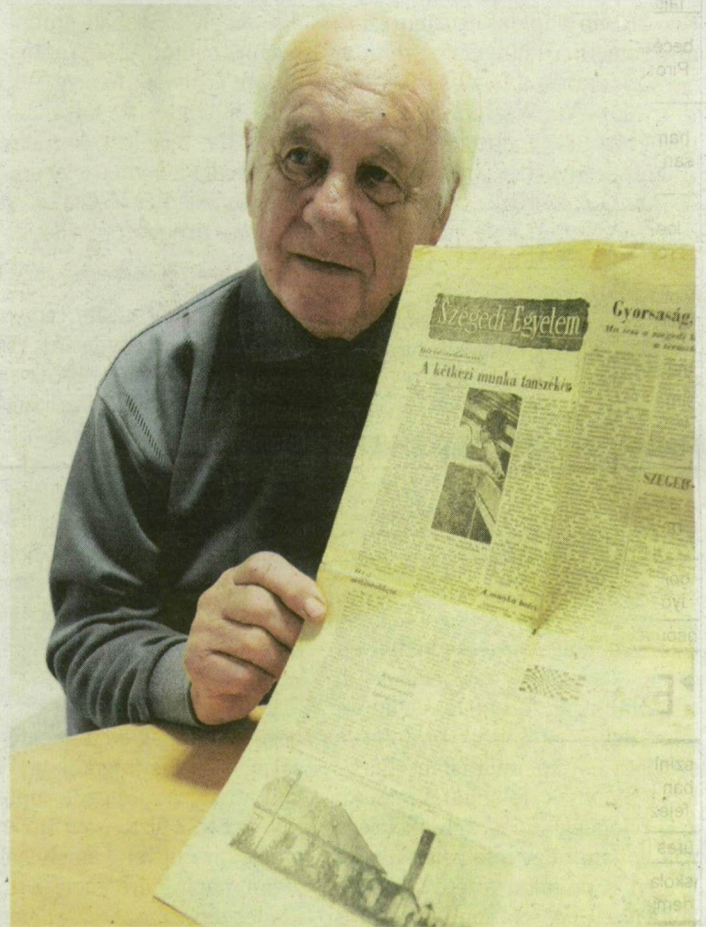
Betegsége megmentette, munkája ürügyet szolgáltatott eltávolításához. **Pálffy György**, a szegedi tanárképző főiskola forradalmi bizottsági titkárát 1969-ben „száműzték”.

SEGED ÚJSZÁSZI ILONA

– Bevállalós fiatalként vettem részt a szegedi tanárképző főiskola forradalmi bizottságában – gondol mosolyogva egykori önmagára **Pálffy György**, akit 1956 októberének második felében a testület titkárának választottak. A tanárképző akkori állattani tanszékének ifjú oktatója jól emlékszik az első párttól független szervezet, a MEFESZ szü-

vembere után igazoló bizottság tisztogatott a tanárképző főiskolán is. Eltávolították az egykori forradalmi bizottságot: előbb az elnököt és a tagokat, végül – évekkel később – a titkárt.

– Betegségem mentett meg a megtorlás első hullámától: annyira elhatalmasodott rajtam a tüszős mandulagyulladás, hogy bizmucilin injekcióval ágyba parancsoltak október 27-én. De amúgy se tudtam volna mozdulni az

Pálffy György, a tanárképző főiskola forradalmi bizottsági titkára. Őrzi a munkáját méltató, később eltávolításához ürügyül szolgáló cikket. FOTÓ: KARNOK CSABA

letésére, az egyetem Auditórium Maximumában izzó hangulatra. Aztán a tüntetésre, amelynek élén a szegedi egyetem rektora, Baróti Dezső haladt. – „Oroszok, takarodjatok haza” – ismételtük a rigmust. Éljenztünk minden „csillaghulláskor”, mikor a vörös jelképet leverték emlékműről, középületről. Esténként pedig a korábban a leventék gyakorlatozásához használt fapuskákkal járőröztünk a főiskolai udvaron, hogy óvjuk az értékeket.

A bosszú nem maradt el. A forradalom bukása, 1956 no-

akkorra kialakult csipőzületi tályog miatt, amit meg kellett műteni – folytatja az emlékezést Pálffy György, akin akkor nem talált fogást az új hatalom. Sőt: néhány esztendővel később kinevezték az 1960-ban alapított mezőgazdasági tanszék élére. „Hét év alatt egymillió forint értékű társadalmi munkát végeztek”, „Mezőgazdasági vonalon jó gyakorlat csak akkor lehetséges, ha jól termelünk: 1966-ban 334 ezer forint volt a bruttó termelési érték” – mutatja a tanszék „vallalkozásait”, dolgozóit és hallgatóit dicsérő cikket. Am a Szegedi Egyetem 1967. május 10-i számában megjelent, teljesítményét összegző írás okozta Pálffy György vesztét. Az ott emlegetett méhézet szolgáltatta az ürügyet régi irigyeinek, a párttitkároknak arra, hogy gazdasági pert indítsanak az ellen, akit politikai okokból nem tudtak eltávolítani. Hiába nem nyert bizonyítást a sikkasztás vádja, 1969-ben Pálffy Györgyöt Szegedről Kétegyházára, az ottani mezőgazdasági szakmunkásképző és munkástovábbképző intézetbe „száműzték”.

Múzeum és ismeretterjesztés.

A világ legnagyobb és legteljesebb, működőképes berendezésekből álló mezőgazdasági eszköz és gépjelöltési gyűjteményét hozta létre Pálffy György. Az agrármérnök és biológia-kémia szakos tanár vallja: a szegedi főiskoláról eltávolították, így Kétegyházán, majd 1985-től Gödöllőn, nyugdíjasként ismét Szegeden a szakmának, a hagyományápolásnak, az ismeretterjesztésnek szenteli minden idejét és erejét.